

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 5 (2572) szám.

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 8

Szokatlanul hosszú nappali légiriadó volt Londonban

Német harcirepülőgép angol aknakereső hajórajt támadott. Egy ötezer tonnás vezérhajót találat ért

Berlinből jelentik: (NTI) A véderőfőparancsnokság jelenti: Egy őrnasza-
dunk az Anglia déli partjai felé tör-
tént előnyomulása során a Themze
torkolatánál megtámadott egy rombo-
laktól erősen védett ellenséges hajóka-
ravánt és elsüllyesztett egy 2500 tonnás
kereskedelmi hajót. A légiérő, bár az
időjárás kedvezőtlen volt, kedden is
intézett támadást London ellen. Kis
harcigép egységeink az egész nap fo-
lyamán hatásos gyújtó és robbanó
bombázással árasztották el az angol
fővárost. Magánosan szálló repülőgé-
peink ezenkívül sikerrel támadták a
dél- és középsági repülőtereket, va-
suti berendezéseket és a háború
szempontból fontos iparüzemeket. A
támadások során alacsonyán szállva,
tűzeltek több repülőtéren a földön
vesztéglő repülőgépekre. Súlyos találat
ért egy vegyészeti gyárat is. Egy fey-
veres felderítést végző harci repülőgé-
pünk az Északi tenger közepes részén
Great-Yarmouthtól északra, megtáma-
dott egy angol aknakereső hajórajt és
többször telibe talált egy aknakereső
hajót. A hajó kigyulladt és süllyedni
kezdett. A Dower mellett vívott légi-
harcban lelőttünk egy ellenséges gépet.

Londonból jelentik: (Reuter) Illeté-
kes helyről közlik, hogy a királyi légi-
haderő szerdára virradó éjszaka nem
fejtett ki tevékenységet.

Amszterdamból jelentik: (NTI) Mint
az angol rádió közölte, Londonban
kedden volt hetek óta a leghosszabb
nappali légiriadó. Minduntalan ellensé-
ges repülőgépek jelentek meg a brit
főváros felett. Egy keletangliai város
felett kedden négy ízben jelentek meg
ellenséges repülőgépek.

Német gyorsnaszadok több angol hajót elsüllyesztettek.

Berlinből jelentik: (NTI) Mint a Né-
met Távíratok Iroda értesül, német
gyorsnaszadok kedden támadást intéz-
tek egy erősen védett angol hajóka-
raván ellen — és több hajót elsüllyesz-
tek.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német
Távíratok Iroda értesülése szerint egy
német harci repülőgép fegyveres fel-
derítése során, Anglia keleti partjánál
megtámadott egy aknakereső hajórajt
és mintegy ötezer tonnás vezérhajót el-
talált. A hajó azonnal magullott, ki-
gyulladt és felfordult. Valószínűen el-
süllyedt. Német harcirepülőgépek —
amelyek a keddi nap folyamán egye-
sevel hajtották végre támadásaikat,
Kent grófságban megtámadtak egy pá-
lyaudvart és többször eltalálták a vá-

gányhálózatot. Ugyancsak szétrombol-
ták a Folkestoni pályaudvar vágá-
nyait. A Csatorna közelében tüzérségi
állásokat támadtak eredményesen.

Angol bomba szétrombolta Brestben az amerikaiak háborús emlékművét.

Berlinből jelentik: Mint a Német
Távíratok Iroda értesül, a brit haderő
légiereinek január 4-én Brest ellen in-
tézett támadása során, bombatalá-
tokkal megsemmisítették azt az emlék-
művet, amelyet Amerika a háború
alatt az első amerikai csapatok Fran-
ciaországban történt partraszállásának
emlékére emeltetett.

Az olasz véderőfőparancsnokság legújabb jelentése.

Valahol Olaszországban. Az olasz fő
hadiszállás 215. számú közleménye:

Kirenaikában Bordia és Tobruk kí-
zött tüzérségi járőrtevékenység folyt.
Repülőink Sollum közelében megtor-
pedóztak egy ellenséges torpedórom-
bolót. Vadász- és harci repülőőrjára-
táink bombáztak és géppuskáztak el-
lenséges gépesített osztagokat. Az el-
lenséges légiere több támadást hajtott
végre Kirenaika különböző községei és
Tripolisz városa ellen. Utóbbi helyen

négy személy meghalt, mintegy tíz
megsebesült. Egy ellenséges repülőgé-
pet egyik vadászgépünk harc közben
lelőtt.

A görög harctéren helyi jellegű had-

Londonban csalódást keltett Roosevelt beszéde

Elénk vita Amerikában akörül, hogy háborút akar-e az elnök

New Yorkból jelentik: (Német Táv-
íratok Iroda.) Mint a *New York Times*
londoni levelezője jelenti, Roosevelt
legutóbbi beszéde Londonban — úgy-
látszik — némi csalódást keltett, mert
Roosevelt nem nyilatkozott közelebbről
az Angliának nyújtandó észak-
amerikai segítség nagyságáról. Az an-
glok e mellett szívesen látnák, ha a
terveket minél előbb megvalósítanák.
Angliában azon a nézeten vannak,
hogy Roosevelt legutóbbi beszédében
nem igen ment túl azon, amit már
előbb is mondott. Roosevelt semmit
sem szolt a hajónak amerikai kíséret-
tel való elküldéséről, pedig az ango-

lokak erre van leginkább szükségük.
Repülőgépek, ágyúk és más hadianyagok
semmit sem használhatnak az an-
goloknak, ha azok a kikötő raktárai-
ban maradnak, vagy a tenger fenekén
rozsdásodnak.

Washingtonból jelentik: Fish Ha-
milton tegnap bejelentette, hogy
Roosevelt mellé áll. A leghatározot-
tabban tiltakozott az ellen, hogy
Roosevelt beszéde a hadüzenetet je-
lentene. Ómaga is aláírja — úgy-
mond — Roosevelt üzenetének min-
szavát.

A szenátusban Holt szenátor azt
kiáltotta:

— Roosevelt nem akar mást, csak a
háborút!

Ez a kijelentés nagy izgalmat kel-
tett és Roosevelt hívei hevesen tiltakoz-
tak.

Kairóba érkezett Donovan ezredes

Beirutból jelentik: (NTI) Donovan
amerikai ezredes, aki európai főrotor-
van, Londonból repülőgépen Kairóba
érkezett. Küldetéséről amerikai rész-
ről hivatalosan eddig még semmit sem
közöltek.

Lerongyolódva s lelkiileg megviselve érkeznek Romániából a magyar optánsok

Marosvásárhelyről jelentik: (MTI):
A nyáradiói határállomásra az utóbbi
időben több optáns család érkezett. El-
mondják, hogy napokig kellett vára-
kozniok a román határhódékokban, míg
átengedték őket. Sokan közülük elkö-
nyavelytették román területen lévő in-
gatlányaikat. Az optánsok testileg meg-
törtve, lerongyolódva, lelkiileg megvi-
selve érkeztek a magyar határra.

Súlyos diplomáciai következménnyel járó összetűzés amerikai tengerészek és japán rendőrök között

Pekingből jelentik: Szilveszter éj-
szakán egy pekingi mulatóban szó-
váltás támadt, majd súlyos összetűzés
keletkezett egy amerikai tengerész-
társaság és japán repülők, valamint
polgári személyek között. Az ügynek
súlyos diplomáciai következményei
vannak. A kellemetlen esetről ugyanis
az amerikai tengerészeti attasé értesít-
ette a washingtoni kormányt. A je-
lentés szerint az amerikai tengerésze-
ket egy japán polgári személy sérte-
gette, amire az amerikaiak erőlesen
tiltakoztak. Polgári személyek is bele-
avatkoztak a vitába, majd a japán
rendőrség körülfogta az épületet, az
ottlevő összes amerikaiat letartóztatta
és 12 órán át fogva tartotta. Az eset
miatt az amerikai sajtó hevesen tá-

madja Japánt s azt követeli, tegyen
az amerikai kormány eléves diplo-
máciai lépést Tokióban.

Japán a jövőben megtorolja az angol részről elkövetett túlkapásokat.

Tokióból jelentik: (NTI) Matsuoka
japán külügyminiszter kedden tiltako-
zást jelentett be az angol nagykövet-
nek a bermudai incidens miatt.

Tokióból jelentik: (NTI) Megbiz-
ható értesülések szerint a japán kor-
mány elhatározta, hogy a japán alatt-
valók, valamint a japán kereskedelem
és hajózás ellen Anglia részéről elkö-
vetett minden túlkapásért megtorló
rendszerabályokkal fog élni.

Legsürgősebb feladataink

Irta: Dr. Géresy Léber János

Elmult az Új év is. Elhangzottak azok az államfői megnyilatkozások, miniszteri beszédek, amelyekből olyan sokat készült kiolvasni s amelyekben olyan kevés vigasztalót, jót és ígéreteket talált a világ öröme és nyugalomra szomjas lelke. Megfáztak azok a vezércikkek, amelyek így évfordulók mindig zord és keserű számvetésekkel kezdődnek s a szívárvány pazar színeiben járszó jövőre festégetekkel végződnek. „*Boldog Újesztendő*”-vel megköszöntötték egymást az emberek. Olyanok is, akik eddig sohasem látták, sohasem ismerték egymást. Mindenütt, ahol megfordultunk, amerre jártunk; ezzel a köszöntéssel találkoztunk. De ha megkérdeztünk volna egyet is a hangos „köszöntők” közül: tudod-e, barátom mit mondasz; tesszel-e valamit, csak egy lépést is azért, hogy ez az új esztendő mind azok számára, akiknek kívánod, boldog legyen...? Azt hiszem, igen furcsa arcokat kaptunk volna feleletként... Mert nem minden szó jön a szívből és nem minden kimondott kívánság belsőleg átértelt, szent akarat is egyben.

S most itt állunk a megkezdett új év áradatában. Folyik bennünk és körülöttünk a végtelen Idő. Görös kezekkel markoljuk a Múlt; sirtatjuk vagy örvendve temetjük a Tegnapot; de mindenképpen és mindannyian remegve várjuk a félelmetes, kívánatos, titokzatos Holnapot.

Sohase élt talán az ember akkora belső és külső bizonytalanságban, mint most. Sohase szakadt szét, sohasem irányult a figyelme annyi felé, mint napjainkban. *A világ egyszerűbben olyan kicsi lett, hogy a földkerekség bármelyik részéből elérkeznek és halálos csapás, mérhetnek reánk.* Érthetően érdekel tehát minden, ami a világon történik. London bombázása, a görög-albán harciér eseményei, Lybia és Egyiptom épügy bejelentésének, beletartoznak legújabb, legújabb magyar történelmünkbe, mint akár a román szomszéd gyűlölködése, akár Bergrád komoly, férfias kézfogása. Figyelmünket nem kerülheti el sem az ír partok védelmének, sem Amerika „semlegességének”, sem japán távolkeleti tervének alakulása, mert sohasem tudhatjuk előre, hogy az, ami valahol történik: *nem lesz-e oka egy olyan változásnak, mely Európa sorsát dönti el; vagy nem lesz-e magva egy olyan viharának, mely Európa népeit sörjára szét és hányja hullahegyeként egymásra.*

Bármennyire is indokolt azonban figyelmünk a világ minden tája felé, érdeklődésünk súlypontja mégis a hazai dolgokra kell, hogy irányuljon elsősorban. Mert igaz ugyan az, hogy érint bennünket minden, esemény, ami akár a közelünkben, akár távolabb tőlünk „*történelmi érdeksíkon*” történik, de még igazabb az, hogy csak külső segítség meg nem tarthat, csak külső erőszak meg nem ölthet egy népet. Felelősségi vagy elbuktathatja. Ideig-óráig. Elszegényítheti vagy gazdagíthatja. Amíg hatalmában van. Naggyá teheti, vagy megcsönkíthatja. Területileg. De a nép élete, fennmaradása és jövője Istentől kívül magának a népnek kezébe van bízva. *Egy nép csak addig él, amíg belső erőt tartanak s akkor hal meg, amikor önmaga kárkoztatja magát pusztulásra.*

A magunk dolgaival törődünk tehát elsősorban! Nézzük meg nagy általánosságban, mik azok a tennivalók, amik az új esztendőben reánk várnak!

1. Meg kell teremtenünk mindenekelőtt a nép lelki egységét. Nem szólam ez és nem frázis, hanem *a végszükség parancsa*. Sohase viharzott még ilyen vészesen a történelem tengere, amelyen a magyarság hajója is hányódik. Nem szabad azon veszekednünk most a hajón: ki mentse meg és hogyan. *Mentsük meg együtt, egymásba fogózva.* Később, ha csendes révbe jutunk, ráérünk a módszerek vitáztatni és változtatni. Most fogadjunk el *egy irányító akaratot.* Higyük el neki, hogy *jót akar és segítsük hozzá, hogy amit akar, jól is végezze be!*

Csodálatos, hogy mindenki az egységről szónokol máma. Még a pártvezérek is. És mégse cínálják meg. Mert többen nem akarják őszintén. *Mert sokaknak nem az a fontos, hogy megmentsük a hazát, hanem hogy ő k mentse meg és ne más!* Hogy az ő nevékhöz fűződjen az érdem... Ezt a gondolkodás- és érzésmódot; ezt a legkevésbé szent és tiszteltreméltó egoizmust kell levetnünk elsősorban. Meg vagyok arról győződve, hogy a jövő tárgyilagos történetírója a legnagyobb dicsőréttel azokat fogja illetni, akik ezekben a kritikus napokban le tudtak mondani egyéni véleményükről, személyes terveikről az egész nemzetet megmentő s az egész országot átfogó egység érdekében.

2. Tsmétellen hallottuk már a miniszterelnök úr szájából, hogy programot nem ad. Helyesen teszi. Erre nincs is szükség. *A programot maga az élet diktálja.* De újabb je-

lenségek mégis némely bizonyosságot sürgetnek.

Egyre többet hallunk az alkotmányreformról, de ennek a körvonalairól még nem tudunk. Mindössze annyi az értesülésünk, hogy a miniszterelnök sok munkát, sok tanulmányt fektetett bele a tervezésbe s azzal már szinte a befejezésig jutott, holott közszinte az ország új területeinek a gondja is óriási munkát adott neki. Most azonban feltűnően hatott, hogy bár Bethlen István gróf igazán nem tartozik a zavarkeltők közé, mégis karácsonyi cikkében ellene szól a kormány alkotmányreform-terveinek. Csak az eszmei vitát tartja megengedhetőnek róla... Ezt a felfogást bizonytalansággelkeltőnek érezzük. *Az eszmei vitát az ország közvéleménye már régen túl van.* Valóságos változásokat várunk. *A liberális rendszer végleges felszámolását a politikában is!* Azt mondja Bethlen István, hogy nem lehet ilyen viharzó időben ez a nagyhorderejű tervet megvalósítani. De lehet. Sőt kell!... Eppen most kell!... *A részben elavult alkotmányrendszerünk nem bírja ki napjaink súlyos erőpróbáját.* Új acélgerendákat kell beleépítenünk, új erőt beleszivattyuznunk. Nincs időnk várni, mert *a Bethlen által igényelt nyugodtabb, boldogabb jövődőt csak akkor érhetjük meg, ha a kor követelményei szerint kifejlesztett s a népi erők legteljesebb bevonásával szilárd lelki- és valóságápra helyezett új alkotmányrendszerünkkel erőt tudunk venni a viharon, mely nagyitakarítás közben elsöpréssel fenyeget bennünket is.*

3. Jöjjenek tehát a tettek. Nem vonjuk kétségbe azt a sok jót, ami eddig történt, sőt elismeréssel gondolunk

Ártatlanságukat hangoztatják a nyilasképviselek

Budapestről jelentik (MOT.) A Kovarec-ügy tárgyalásának folytatásában ismertették Völgyi Jánosnak a rendőrség előtt tett vallomását arról is, hogy Kovarec Emil megkérdezte őt, hogyan lehetne a vasúti kocsik csapágyába fémreszeléket betenni, hogy azok azután begyulladjanak? Az iratokból kiderül az is, hogy a vádlott és Angyal István közölte Kovarec Emillel, hogy ez műszakilag lehetetlen. Kovarec aziránt is érdeklődött, hogyan lehetne a vasutiforgalmat teljesen megbénítani, esetleg milyen módon lehetne próbakisiklásokat rendezni.

A törvényszék elrendelte Kovarec és Völgyi szembesítését, amely ered-

ménytelen maradt. Ezután Angyal István MÁV intéző, aki államfelforgatás miatt 8 hónapi börtönetét tölti, állott a törvényszék elé. Kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, majd rendkívül bőbeszédűen kezdte meg védekezését. Többek között azt mondta, hogy a szervezkedéssel az volt a céljuk, hogy az egész vasúti közlekedést kárt a párt szolgálatába állítsák. Az elnök megkérdezte, hogy tárgyalt-e Kovareccal vonatkisiklásokról, robbantásról, sztrájkokról és szabotázsról? A vádlott azt felelte, Kovarec kérdést intézett hozzá, hogy ha a párt uralomra jut, nem történhet-e a vasutasok részéről olyan cselekmény, amely a párt munkáját megbénítja? Az elnök ezután Angyal elé tárta a detektívek előtt tett vallomását, amely szerint Kovarec hangozta a előtte, hogy a nyilaskeresztes forradalom érdekében meg kell szállni a középületeket, egyes vasutvonalakat fel kell robbantani és az ellentétes világnézetű valló vezetőférfiakat le kell tartóztatni. Angyal ezt a vallomást visszavonta azzal, hogy bizonyos lelki kényszer alatt állott.

Ezután Lendvai Vince MÁV-kalauzt hallgatták ki, aki szintén ártatlannak mondta magát.

ezekre. Azonban a tennivalók dandárja még hátra van. Itt dörömbölnék, itt ordítanak az ajtók előtt. Szükségletek, melyeknek kielégítésével nem lehet várni. Munkát kér a nép jelenléte részre s a munka által kenyeret. Nem mondhatjuk azt: várjatok! Most töl van. Majd tavasszal. Télen is kell élni. S ha nincs miből, télen is kell lehelőseget teremteni arra, hogy legyen. *Ez az élet parancsa. S az élet parancsa erősebb kell legyen, mint a pénzgazdálkodás törvénye.* Mert értékebb az élet, mint a pénz s mert az élet mindig tud aranyat érő javakat teremteni, de a világ minden aranya se tud egyetlen éhenhalt embert se életrekelteni.

4. Ebből a munkából s a munkának ebből a szelleméből senki se vonhatja ki magát. Különösen nem az aki hivatalasszerűen is a közt szolgálja. Aki nemcsak azért él, de abból is él, hogy az egyetemesség java megóvassék s az egyetemességen belül az egyén érdeke törvény és érdem szerint megvédessék.

Mindig hangoztattuk, hogy nem a törvény ilyen vagy olyan megszövegezése a fontos, hanem annak *szelleme szerint való végrehajtása.* A végrehajtás pedig nem a végrehajtó szervek buzgalmán múlik csupán, hanem a társadalom minden tagjának viselkedésén; éberségén és hűségén is... Hiábavaló a legjobb törvény s a legbiztosabb végrehajtási szándék is, ha akadnak, akik lelkiismeretlenségűen kijátszák, mert büntetlenül kijátszhatják... *Tömjük be azokat a réseket, amelyeken keresztül egyesek a törvény szelleme alól ki tudnak bújni* s ha ezek után is akadnak olyanok, akik megkísérlik az áttörést, azokat *kíméletlenül büntessük meg!*

A közszolgálat mindig magasabbrendű munka volt. Közbecsülés járt érte. Jár ma is. Többre tartanak, általában nagyobb tisztelettel öveznek egy miniszteri segédfogalmazót, mint egy vezérigazgatót. Feleljen meg tehát a közlekedésnek ennek a méltóságnak, ennek a kiválasztottságnak! Legyen valóban a közjó öre s a közérdek szolgája. *Ismerje meg, fogadja magába s vigye bele minden munkájába a közlekedésnek.* Ennek a léleknek új formáit és igényeit is!... *Ne akarja az egyetemességet a maga felfogásának elfogadására kényszeríteni, hanem alkalmazkodjék maga a kialakult s törvényekben is megerősített nyert közgondolkodáshoz: közszellemhez...* Világosan beszélünk: *nem lehet többé liberális szellemmel közigazgatni!* Ezt nem vállalja, nem bírja el a nép. Aki mégse tud másképp hivatalt betölteni, hivatali munkát végezni, az nem kerék, hanem akadály. *Ócskavás az államszolgálat gépezetében...*

Mind olyan feladatok ezek, amelyek a legsürgősebben megoldásra várnak. Ezek azok az igények, — dolgokkal és személyekkel szemben — amelyek a nép lelkében élnek. Az új esztendő boldogsága vagy boldogtalansága attól függ, hogy ezek a feladatok mikor és milyen mértékben nyernek megoldást s hogy ezek a kívánságok teljes egészükben betöltenek-e.

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda
Tábla-üveg nagy raktár
Képkerepezés
Melegágyrámák és üvegek
Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.
Telefon: 19-13

Szódavíz
olcsón bármikor
otthon készíthető
Palackok és szén-
páronok kaphatók és
cserélhetőek

TÖRÖK

vas, festék és háztartási cikkek
kereskedésében.
Rákóczi-ut 2. — Bazár épület

A polgármesteri hivatal közleménye a félárújegy váltására jogosító igazolványok tárgyában

A polgármesteri hivatal tudomására hozza a város közönségének, hogy a m. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a Keletmagyarország és Erdély egy részével vissza került és egyébként arcképes igazolványra jogosult tényleges és nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak, valamint ezek igényjogosult családtagjai részére az illetékes felsőbbség által látalmazott kérvényre kiszolgáltatható egyes utazásra szóló félárújegy váltására jogosító igazolványokat a területileg illetékes üzletvezetőségnek 1941. évi január hó 31-ig továbbra is rendelkezésre fogják bocsájtani.

Egyben 1941. évi január hó 31-ig folytatlag érvényben marad a vissza került közszolgálati alkalmazottak saját személyére engedélyezett az a menetkedvezmény is, mely szerint ezek az illetékes szolgálati főnökség által az előírt módon záradékoltt CFR arcképes igazolvány alapján a MÁV vonalain 50 százalékos menetkedvezménnyel utazhatnak.

A városi üzemigazgatóságok első ülése

Bazill Mihály beszámolója a villamos- és vízművek helyzetéről.

Nagyvárad. Saját tud. Az ujonnan alakult városi üzemigazgatóság tegnap délután 5 órakor tartotta első igazgatósági ülését. A polgármester, mint az üzemigazgatóság elnöke üdvözölte a tagokat s kijelentette, hogy az igazgatóság szervezésére egyrészt azért volt szükség, hogy állandó kapcsolatot találjon a közönséggel a törvényhatósági bizottság megalakulásáig is, másrészt pedig, hogy minél több szakember tanácsadására támaszkodhasson. Kifejtette a polgármester beszédében, hogy az üzemek jelenlegi helyzete elég nehéz s éppen ezért különösképpen fontos, hogy minden jó munkasor mellett álljon.

Az üzemigazgatóság elhatározta, hogy minden hónap szombatján igazgatósági ülést, minden hét szombatján pedig végrehajtóbizottsági ülést tart.

Az ülés napirendje értelmében Bazill Mihály igazgató ismertette a villamos és vízművek helyzetét, amelyhez Altnóder Endre műszaki tanácsos, dr. Thury László főügyész és dr. Krüger Jenő igazgatósági tagok szölköztek hozzá. Az igazgatóság még különösképpen közgazdasági ügyekkel foglalkozott.

A „Notre-Damei toronyőr”

Az APOLLO Filmszínházban.

Csütörtökön indul az APOLLO FILMSZÍNHÁZ minden idők legnagyobb világslágerével, a „Notre Damei toronyőr”-rel.

A babona és a fanatizmus sötét világa lidérces alomként vonul végig előttünk és a középkor infernójából világító csillagként emelkedik ki a boszorkánnyá kikiáltott cigánylány ragyogó szépsége és szivettépően megható a Notre Dame kísértetiesen borzalmos torz harangozójának tragikus józansága, kóborló, éhes kutya háláját sugárzó hűsége.

Charles Laughton olyan tökélyre vitte maszkjának realitását, hogy szinte érezzük mögötte egy elátkozott lélek lelki púpjait is. Maureen O'Hara exotikus szépsége, Párizs nagy urait — a királyt, a költőt, a koldusokat — és a nézőt lenyűgözi.

Ez a film igazi „mozi”, a szépség, művészet, izgalom és álmokban kísértő borzalmak tobzódása.

Londoni mese ötven angol motorkerékpáros franciaországi partraszállásáról

Németország mindent elkövet, hogy tisztázza az Irországra hullott bombák ügyét. — Valószínű, hogy Churchill módszerének újabb alkalmazásáról van szó

Berlin (NTI): Angol hírszolgálat jelentette, hogy 50 angol motorkerékpárost a megszállott Franciaországban partralettek és azok nyugtalanítják a német csapatokat és fellelkesítik a francia lakosságot. Ezzel kapcsolatban Berlinben kijelentik, hogy ez a jelentés elejétől végig merő kitalálás. Különben is egészen neveltséges az a feltételezés, hogy néhány motorkerékpáros megzavarhatja a német csapatok nyugalmát. Ami pedig a francia lakosságot illeti, ez a lakosság megelégedett és örül, hogy megszabadult az angoloktól.

Munkában az angol hírverés.

Berlinből jelentik (NTI): A külföldi lapok az elmúlt napokban ismételtelen jelentették, hogy január másodikára és harmadikára virradó éjszaka ír területre bombákat dobtak le. Néhány bomba repeszdarabjai állítólag német eredetre vallottak. Az angol hazugságközpont most azon fáradozik, hogy ebből Irország tervszerű német kihívásra következtesse. Ez nagyon is neveltséges, ha emlékezünk arra, hogyan sértette meg Anglia légi hadereje rendszeresen idegen államok felségterületét Marseille, Genf, Zürich, Basel és más helységek átrepülése esetében és milyen pusztításokat hajtottak ott végre. A németek lelkiismeretesen igyekeznek megállapítani: vajjon egyáltalában megtörténhet-e, hogy német repülőgépek véletlenül megsértették Irország területét, esetleg időjárási viszonyok, vagy más körülmények következtében. Ennek tisztázása érdekében azonnal lépéseket tesznek a szükséges adatok beszerzésére. A vizsgálat még nem fejeződött be, de már most megállapították: mindenképpen lehetetlen, hogy január harmadikára virradó éjszaka német repülők bombázták volna Dublint. Ezzel szemben azonban, mint az Athénia esete mutatja, fennáll a gyanu, hogy Churchill módszereinek megfelelően, angol repülőgépek dobtak le bombákat.

Béremelést követelnek az angol fegyverkezési és hajógyári munkások.

Newyorkból jelentik (NTI): Londoni jelentés szerint kedden egymillió angol fegyverkezési munkás követelte órabérének három pence-el való javítását. A kérést a fémipari munka-

béreket egyeztető bizottság elé utalták. A hajógyári munkások január 16-án hasonló követeléssel állanak elő.

Newyorkból jelentik (NTI): Az Associated Press jelentése szerint a londoni közegészségügyi minisztérium jelentést adott ki, amely megállapítja, hogy az agyhártyagyulladások száma a háborús állapotok következtében ijesztően nő. 1939-ben mindössze 1500 megbetegedés fordult elő, 1940-ben pedig 12.000.

Négyezer repülőgépe lesz ebben az évben Amerikának.

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Roosevelt legfőbb igazgatóságát alapított a nemzetvédelmi program végrehajtására, hogy meggyorsítsa a fegy-

verkezést. A most megalapított legfőbb bizottságnak három osztálya lesz. Az első a termelésügyi, a második a vasaralásügyi és a harmadik a nyersanyagügyi.

Washingtonból jelentik: (Stefan.) Powers tengernagy kijelentette, hogy az amerikai hiditengerészetnek még az év folyamán négyezer repülőgépe lesz. 1942 januárjában pedig 6300-ra emelkedik a repülőgépek száma. Az elmúlt év gyenge termelése következtében az amerikai hajóhad légiereje csupán 445 géppel gyarapodott és jelenleg igyekeznünk pótolni az elvesztegetett időt.

Philips újra Rómában.

Lisabonból jelentik: (NTI) Phillips, az Egyesült Államok nagykövete Newyorkból jövet Liszabonba érkezett és kedden gépkocsin Rómába utazott.

Egy angol város — a németek repülőbombázása után

Rendelet az erdélyi országrészekben is életbelépett közigazgatási jogszabályok alkalmazásának új határidejéről

Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny legközelebbi száma közli a minisztériumnak a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen megjelenő időszaki és nem időszaki lapokkal kapcsolatos egyes rendelkezésekről szóló rendeletét. Ez a rendelet a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben a főhatalom változásával egyidejűleg immár hatálybalépett országos érvényű közigazgatási jogszabályoknak, úgymint: a zsidók közeleti és jogi térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV. t. c.-nek a végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletnek az időszaki és nem időszaki lapokkal kapcsolatos egyes rendelkezéseiben foglalt és időközben lejárt, így a visszacsatolt területen nem alkalmazható határidők helyett, továbbá a sajtó-

kamara felállítására tárgyában kibocsátott rendelet 65. paragrafusának alkalmazása tekintetében felmerült viták eldöntése végett a szóban lévő rendelkezés alkalmazására a visszacsatolt országrészre új határidőket állapít meg.

Új rendszer a lisztforgalomban

Budapestről jelentik: Arról értesülünk, hogy a lisztforgalom tekintetében új rendszert vezetnek be. A kereskedők lisztvásárlási utalványt kapnak. A városháza úgy közölte, hogy mintegy kétezer kereskedő jelölték ki a lisztelosztásra.

Emlékezések a dunkerque-i „halálgyűrű” borzalmaira

— Naplótöredék —

Balla Borisz, az ismert nevével író a dunkerque-i angol-francia összeomlás idején a bruxelles-i magyar követségen teljesített szolgálatot. Naplójegyzetei a szemtanú közvetlen megfigyeléseit tárják elének a toll hivatott mesterének művészetével.

Dunkerque, július 4.

Egy fiatal angol hadifogoly és — mint mondták, menthetetlen — sebült, kinek ágya fölül hajoltunk Lilleben, csak egyetlen szót suttogott „Dunkerque...”. Balkeze amputálva; hátát csipőtől lapockáig a gépfegyvergolyók felszakították, de a rettenetű mintegy elüvegesedő tekintete volt az, mely örökre megmaradt emlékezetemben. Dunkerque... Mintha messzire meredő szemei előtt még egyszer elvonult volna a végítélet.

S most ott állunk a végítélet színlelyén, a dunkerque-i tengerparton. Ott állunk a plage-on, lábunk besüpped a parti homokba. A halál lehellete vesz körül, a kezdődő esti szélben ott repked halkan homlokunk körül... Melletünk, talán kétszáz lépésnyire, féloldatra dőlő őriás angol hajó roncsa mered bele az alkonyba. Apály van.

Döglött és partravetett tengeriállatok hever a homokon; a tenger, megszállhatatlan hullát ringatva, most messzire visszahúzódva morajlik mögötte. A repülőbombák kettészelték; a parancsnoki híd től le hajófenéig repesztették ketté, a hajó szétnyílt, belej mintha kifordultak volna, a rozsdás törmelékhegyek fölött ágyu- és kéményroncsok lógnak...

Messze egy német tengerészjárőr mozog a homokban. Az erősödő szélben, mely végigseper a végtelen szomorú és végtelen hosszú tengerparton, most mindjobban borzongani kezdünk.

Amerre a szem ellát: az ónszínű tengerből kísérteties hajóhullák meredeznek felénk. Indulni készült, de már soha többé el nem induló csapatzárlitók, s a nagy hajótestekben elzárva és a benyomuló vízben lebegve most üveges szemekkel álmodnak a halott katonák tizeirei. És hadihajók és munitiószállítók és Angliából küldött nagy halászbárkák, amelyekben az örjögve menekülő emberek nyugtató, sűrű fűrtökben lógtak, mikor az égből cikázó stukák szétszúzták őket. S a szél most mozgatni kezdi ezt a szürke tengeret...

A hullámok lassan odacsapódnak a kihűlt, féloldatra dőlő, merev hajóroncsokhoz, a világ pedig sötétedik e borzalmas temető fölött. Körülöttünk, a homályban, a tenger végtelenjéből megszállhatatlan, fehérén derengő hullámtaraj indul most felénk. Mintha a dunkerque-i holtak tizeirei mozdulnának a mélyben, fehér szellemkönyveik sírni, áradni kezdenek az élet partjai felé. Oda mely tragédiájuk utolsó perceit még látta. Ez volt az utolsó álomás.

Itt hányták őket le — hősi és reménytelen küzdelem után, melyben lépésről-lépésre hátrálva küzdöttek életükért — ruháikat, hajították el acélszakjukat. Itt szakították, tépték le csizmájukat, cipőjüket, hogy az utolsó percben örjögve vessék be magukat a tengerbe. S a hosszú, szomorú tenger-

partot, mint a hullafoltok százezrei, elborítják, belepik Ironsinde és Blanchard tábornok angol és francia katonaruhái, egy haláiraüzött és halálrafaradt hadseregnek minden felszerelése. Bricseszek, kabátok, tölténytáskák, puskák tizeirei, acélszakok, töltényhegyek, hevederek, esztrák, konzervdobozok, gyapjuingek, fehérneműrongyok, szuronyok, harisnyák, nyerges, lószerszám — egymás hegyén-hátán, elszórva, vagy pedig fantasztikus kupacokba dobálva; így menekültek, hátuk mögött a rommá lőtt és égő városal, melyből a lángnyelvek már az égig nyultak; a levegőben a holttestek és füst fojtó szaga, s előttük a hideg, szürke Északi-tenger. A gránátokban így menekültek; a teherkocsikat behajtották a tengerbe, hosszában, egymásután állítva őket, hogy a homokos plage kikötésre alkalmatlan laposán valami mólófelét alkothassanak, melyről aztán beszállhassanak a csónakokba, bárkákba. De az utolsó napon legelőbbük már csak uszva menekült a hajók felé, a tengervíz szegélyén ott látjuk most a hullámoktól kisodort autógummit, pneumatikákat; ezeket szakították le a kocsikról a szerencsétlenek s szorították övükre, vagy kapaszkodtak beléjük, hogy könnyebben érthessék el a mély vízben rajuk váró hajókat. Ezek és megint ezek puszt-

ultak el uszás közben, halálos kimerültségtől, gépfegyvergolyóktól, repülőgépbombától és tizezen meg tizezen akkor, amikor már a hajóra értek s azt mielőtt még indulhatott volna, találat érte és elsüllyedt...

A szél most gyűrött, szomorú papírlapot sodor elénk, térkép van rajta, mely az akkori reménytelen helyzetet mutatja. Felvesszük, lefujjuk a homokot róla... A német repülők ezeket szórták utolsó figyelmeztetésül a dunkerque-i gyűrűbe szorított s már csak a pusztá életükért küzdő katonák közé:

Comrades!

Telle est la situation!

En tout cas, la guerre est fine pour vous! Vos chefs vont s'enfuir par avion.

A bas les armes!

British Soldiers!

Look at this map: it gives your true situation!

Your troops are entirely surrounded — stop fighting!

Put down your arms!

Szavakkal és fogalmakkal már ki nem fejezhető borzalmas temető az, ahol most állunk, ahol most járunk... Mögöttünk fantasztikus, füstös romok ágaskodnak fel a esteledő égből; ezek házak voltak, tornyok voltak, ez volt valamikor Dunkerque. Előttünk a só-

Harmincezer pengővel járul hozzá a kormány a csíksomlyói kegytemplom javításához

Csíkszereda. Saját tud. Mint ismeretes, a november tizediki romániai földrengés hatása a Székelyföld egy részén is éreztette hatását s az európai hírű ötszázéves csíksomlyói kegytemplom is megrongálódott. A templom menhelyete megrepedt és különösen a kórus fölött beomlással fenyeget. Ez pedig tönkretenné az egymillió leinél többbe került hatalmas orgonát is. A kárösszeg, a templom teljes és általános restaurálási költségeivel százezer pengőt tesz. P. Szóts Dénes záradfőnök feltárta illetékes kormánykörök előtt, hogy a kolostor anyagilag nincs abban a helyzetben, hogy az elemi csapás által okozott anyagi kárt kijavíthassa, mert ingatlan birtokának legnagyobb és legértékesebb részét a románok kisajátították és a súlyos károkat csak jelentékeny kormány- és társadalmi támogatással tudják helyrehozni.

A kegytemplom megrongálásáról tudomást szerzett vitéz nagybányai

Horthy Miklós kormányzó ur főméltósága is, aik az „Ezer Székely Leány nap” alkalmával, a Főméltóságú Asszonnyal együtt megtekintette a „székelyek menedékhelyét”. A kormányzó ur legmagasabb elhatározása szerint járt el a kormány, amikor a csíkszeredai államépítészeti hivatal útján, egyelőre harmincezer pengőt utalványozott a kegytemplom javítási költségei fedezésére. Ez az összeg, bár segélynek igen jelentékeny, még messze van a százezer pengőtől. Össze kell fognia az egész ország lakosságának, különösen a székelységnek, mely annyi évszázadon át önjerejéből építette újra, meg újra a derék szerzetesek irányításával a kegytemplomot és a mellette lévő ősi iskolákat és társadalmi uton kell összehozni épitkezési anyagokban, készpénzben és minden adandó más módon a még hiányzó összeget, hogy az épitkezési munkálatok már kora tavasszal megkezdhetők legyenek.

Helyreállítják a székelyföldi közutakat is

A csíksomlyói kegytemplom javítása mellett nagy gondot fordít a kormány a székelyföldi közutak javítására is.

Hogy a Székelyföld utjai milyen elhanyagolt és lehetetlen állapotban kerültek vissza, azt leginkább derék

honvédeink gépesített osztagai tudnák elmondani. Ezeknek az utaknak megjavítása, új utak létesítése is főgondja a kormánynak. Eddig mintegy egymillióhatyszázezer pengőt utalt ki a kormány utjavítási célokra.

tét vízben hajóroncsok kísérteterei és körülöttünk, a homokon borzalmas, szívszorító összevisszaságban mindaz, amit egy nagy hadsereg az iszonyatos tragédia pillanatában elhányt, elvetett magától... Messze, az ég peremén Calais irányában szelid kis csillag ragyog. Ránéz erre a világra, mely egyetlen, nagy temetőnek tűnik most, fénye leszáll a siralomvölgyére, a szenvedés, a gyűlölet, a halál világára.

Miközben a füstös romokban heverő város felé fordulunk, belebotlok egy halott francia katonának acélszakjába. Ezrével hevernek itt. Főelemem. „R. F.” olvasom elől: République Française... Elteszem, elviszem majd magammal. Elvisszük, örökre elteszük azt a rongyos levélfoszlányt is, amelyet M. talált a homokban; angol leányka kezdetleges betűkkel írta édesapjának. A levél esütske kilátszott a homokból; ott zizegett szomoruan a szélben, az esti világban — mintha az eltűnt angol katona után sírna — a dunkerque-i tengerparton. Mammytől, írja a gyermek, kapott egy rózsafüzért. Apjátért fog imádkozni, hogy baj nélkül térjen vissza a franciaországi háborúból. A rózsafüzért a gyermek odarajzolja a levél szélére: „like this, wit just a little chain and a cross at the bottom”. S a végén a gyermek anyjának egyetlen mondata következik: I love you more than ever, Margaret... Elteszük őket. Lassan megindultunk. Jobbra és balra tőlünk a menekültektől elhagyott tankok, ágyuk, szekerek, motorokocsik végtelen, beláthatatlan oszlopai... Sötétben és mozdulatlanul állnak; elnyulnak a romok alatt nyugat felé, el a homályos, sötét messziségbe. Senki sem őri.

Miközben elhagyjuk Dunkerque-t, a halott francia katona sisakja néha megzörren kocsinkban. Arra gondolok, hogy szomorú életünk, melyen idelent át kell haladnunk; nem lehet az igazi élet. Ez a katona úgy ébredt fel talán odaát, mint aki már csak csodálkozni tud egy különös, méltatlan állapotban, amelyet Dunkerque-ben hagyott el s amelyből most már örökre kilépett.

Balla Borisz

A budapesti

MERINO

posztókereskedelmi r. t.

Nagyvárardon

Rákóczi-ut 3-ik szám alatti fiókkülső január elején megnyílt

Újra bevonult a kard a szovjet hadseregbe

Moszkvából jelentik (Német Távíráti Iroda): A vörös hadsereg lapja, a Krasznaja Szvezda közli, hogy a szovjet hadseregben ismét bevezetik a kardot, amelyet a forradalom óta a vörös hadsereg tisztje nem viselt.

Törökország kitart megkötött szövetségei mellett

Ankarából jelentik: (NTI) A parlamenti szünet megkezdése előtt Saydam miniszterelnök beszédet mondott, melyben Törökországnak az az egyes-egyedüli célja, hogy megőrizze biztonságát. Törökország figyelmesen, de nyugodtan kíséri minden politikai és katonai eseményt és híven kitart a megkötött szövetségei mellett. A miniszterelnök hangoztatta, hogy a parlament által elfogadott lojális külpolitika nem ad okot arra, hogy bármilyen országot elkodvetlenül és nyugtalanítson. A hadsereg ereje napról-napra fokozódik.

Kinevezések a nagyváradi ítéletábrán

A Magyar Távírtali Iroda jelenti: A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Thury Kálmán volt ügyvédet, a nagyváradi ügyvédi kamara volt elnökét, a nagyváradi kir. ítéletábrá elnökévé, dr. Fildán Emil volt nagyváradi főügyészt a nagyváradi kir. ítéletábrá tanácselnökévé, dr. Gyöngyössy István nagyváradi lakost, Biharmegye volt tiszti főügyészét, Biharvárad királyi főügyészét, dr. Botskor Gyula székesfehérvári kir. törvényszéki tanácselnököt, dr. Medvigy Gábor budapesti gyakorló ügyvédet a nagyváradi kir. ítéletábrához tanácselnökké kinevezte.

Filov bolgár miniszterelnök visszatért Szófiába

Alaptalan hírek a miniszterelnök hazatérésével kapcsolatban

Szófiából jelentik (NTI): Filov bolgár miniszterelnök, aki a napokban Bécsbe utazott, hogy szakorvosoktól kérjen orvosi tanácsot, kedden este hat óra 20 perckor visszatért Szófiába.

Belgrádból jelenti a Mai Nap: Szófia jelentés szerint, illetékes körök kiemelik, hogy nem felel meg a valóságnak, az a Filov bécsi utazásához fűzött találgatás, hogy a bolgár miniszterelnök azért szakította félbe németországi tartózkodását, mert a szövjet visszarendelte a balkáni szovjet-követeket. A szovjetdiplomata visszarendelése és Filov utazása között nincs összefüggés. A bolgár külpolitika álláspontját illetékes személyek a legutóbbi felirati vita alkalmával határozottan megállapították, ez pedig semlegesség és függetlenség feltétel megőrzése. Filov Bulgáriának ezt az álláspontját az összes külföldi követ előtt már ismételt hangsúlyozta, újabb ismétlés tehát fölösleges.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv részről kiadott németnyelvű külpolitikai hetilap, a Belgrader Echo legutóbbi számában részletesen foglalkozik a bolgár külpolitika legutóbbi alakulásával. Szerinte a legutóbb elhangzott felelés bolgár külpolitikai nyilatkozatok azt bizonyítja, hogy a bolgár külpolitika világos vonalvezetést és tartósságot mutat. Popov külügyminiszter december másodikán a

képviselőházban beszédet mondott, melyben Bulgária jelenlegi határozott, békés politikájának fenntartása mellett foglalt állást. Bulgária mértékadó lényezői tovább akarják folytatni ezt az építő, békés politikát.

Lemond Filov, bolgár miniszterelnök (!)

Az Új Nemzedék írja: A római lapokhoz olyan hírek érkeztek, amelyek szerint Filov bolgár miniszterelnök egészségügyi okokból megválik tisz-

NYILTER*

A budapesti

Lubé kávé és tápszerüzem

tisztelettel közli i. t. vásárlóival és azokkal, akik vásárolni óhájának, hogy eladói (utazói) pénz felvételére nem jogosultak.

ségétől. A miniszterelnök betegsége hosszas kezelést igényel, úgyhogy nem tudja ellátni kellő gondossággal kormányvezetői szerepét.

A baksis-rendszer megmaradt — de a szellem megváltozott Romániában

Őt menekült magyar családdal találkoztam a nagyváradi pályaudvaron. Békéscsaba—Szalonta felől jöttek, mert Kurticsnál vergődtek át a határon és ide irányították őket, hogy innen folytassák útjukat Budapest felé. Ugy ültek összebújva a váróteremben, mint fájlódó verebek és a kiállott igazalmak hatása alatt riadtan sugták-bugták egymásnak élményeiket. Kerek tíz napja már, hogy Bukarestben egy vasúti kocsiba terelte őket a sors és azóta egyesaládként tartanak össze... Közülük egy fiatal párt még Bukarestből ismerem, ők mesélték el nekem utikalandjaikat.

Bukarestben már tarthatatlanná vált a helyzetük, azért a követséghez fordultak, ahol az önkényuralmi magyaroknak a kellő formák betartásával minden további nélkül kiadják a hazatérési igazolványokat. Sok holmijukat kellett elkönyvetélniök, így az ezüstműveket és más értéktárgyakat, amelyeket nem engednek ki országukból a románok. De butorikat, ruhákat sikerült magukkal hozniök. Ézt se minden nehézség nélkül. Mert szinte állomásról-állomásra tömördek baksis-fizetéssel kellett tovább alkudozniök magukat. A híres lelki forradalom ugyanis, amit a vasgárdisták állítólag megvalósítottak, egyáltalában nem érintette a baksis-rendszert. Azzal a különbséggel, hogy most a légionisták és a vasgárdista érzelmű hivatalnokok szedik a megvesztegetési díjakat, nem pedig a bizantin szellem képviselői, akiknek uralmát annyi „hósiességgel” és véráldozattal döntötték meg.

A vasgárdisták, a menekültek elbeszélése szerint, egyébként sem távolodtak el túlságosan a régi gya-

korlattól. Volt CFR tisztviselő barátom meséli, hogy mikor a bukaresti vezérigazgatóságnál beadta lemondását, egyik vasgárdista hivatalnoktárs mérgesen rivált rá: — Azt hittem, hogy te jó román vagy és tessék, most átmész a magyarokhoz.

A barátom hiába igyekezett meggyőzni őt: öröndenie kellene, hogy helyet csinál telivér románok számára... A kitűnő legionista hősi pózba vágta magát és fenyegetően villant a tekintete:

— Ugy tudd meg, hogy a legelső helyen, ahol találkozom veled, lelélek, mint egy kutya!

Másnap a találkozás tényleg meg is történt a Calea Victoriein. A barátom el akart inálni egy mellékutcába, de a zord legionista útjára állta, karofogta és bizalmasan mondta neki:

— Fizess nekem egy cujkát. Sajnos, az esetek nem mindig alakulnak ilyen kedvezően. A bukaresti románok a magyarokban keresnek bünbakkot kétségbeesztő külpolitikai és gazdasági viszonyaik között. A német barátság nem hozta meg számukra a várt kedvezményezett helyzetet, a német tanácspatok jelenléte, a növekvő drágaság és élelmiszerhiány s a kildátáston jövő egyre jobban izgatja a kedélyeket és uszítja a közhangulatot — más támadható ellenfél hiányában — a magyarság ellen, úgyhogy most már valóban nem tanácsos magyarul társalogni az utcán. A magyarokat rövid úton elbocsátják állásaikból és lassanként egészen felszámolódik a bukaresti magyar élet, vagy legalább is azokra a törzssőkös magyarokra korlátozódik, akiket létfenntartásuk, vagyonuk már a világháború előtti idők óta a román fővárosához köt és akiknek jelentős százaléka már nem rendelkezik azzal a magyar öntudattal, ami a bécsi döntés előtt a bukaresti magyarság társadalmi mozgalmában megnyilvánult.

A menekültek egyébként boldogok, hogy végre ők is a mult emlékei közé számíthatják bukaresti tartózkodásukat, minni annyi ezer magyar akik éveken át a román fővárosban keresték kenyerüket s akikkel most szerte Erdélyben találkozók az ember. (j. b.)

Ismét zavarossá vált Románia belpolitikai helyzete

Bukarestben újabb ki-robbanásoktól tartanak. Egyre növekszik a bizalmatlanság a kormány és a vasgárda között

Bukarestből jelentik: Románia belpolitikai helyzete az utóbbi napokban rendkívüli módon megromlott. Az ország jövőjére vonatkozóan általános a bizonytalanság. Antonescu kísérletei nem mindenben járnak sikerrel. Különösen a hadsereg körében nagy az elégedetlenség, ahonnan az utóbbi hetekben távolították el a legkitűnőbb tiszteket, olyanokat — főként tábornokokat — akik a polgári életben is nagy népszerűségnek örvendtek. Annál mélyebb benyomást keltettek ezek a nyugdíjazások a katonaság körében, mert azt remélték, hogy éppen ezek közül a tábornokok közül fognak néhányan rövidesen belépni a kormányba. A vasgárdának a kormányon ki-

vüli álló része is fokozott elégedetlenséggel tekint Antonescu működése elé, mert úgy érzi, hogy a párt radikális elgondolását Antonescu szabotálja. A bizalmatlanság a kormány és a vasgárda között állandóan növekszik. Napirenden vannak a letartóztatások — melyekről a román fővárosban tanasztikus hírek keringenek. A jobb-módu polgárok, ha csak lehet, elviszik családtagjait Bukarestből, mert attól félnek, hogy rövidesen újabb ki-robbanások lesznek.

Hasonló értesülést közöl a Budapesti Tudósító belgrádi tudósítója is. E jelentés szerint Bukarest és a külföld között két nap óta tilos a sajtó- vagy magán-telefonbeszélgetés.

Telefon: 18-01.

Belvárosi Mozgó

Telefon: 18-01.

Ma van az utolsó alkalom, hogy megnézhesse: Fedák Sári-val a

TOKAJI ASZUT!

Czütörtökön jön az amerikai filmgyártás remeke a

FLORIDAI KALAND!

Főszerepben: Gary Cooper és Merle Oberon.

Vidám filmtörténet. Rendezte: H. C. Potter.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30.
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
 adunk vissza

MŰVESZI KIVITELŰ SZÉKELY CSIZMÁT AJÁNDÉKOZOTT EGY CSIKSZEREDAI CIPÉSZMESTER A FŐMÉLTÓSÁGU ASSZONYNAK. Csikszereda. Saját tud. Annak a hártalan szeretetnek, mely a csiki székeltek lelkében él a Főméltóságú kormányzó pár iránt, most újabb megnyilatkozása van: egy gyönyörű, művészi kivitelű székely ráncosszárú csizma, melyet Albert József csikszeredai, többszörösen kitüntetett cipésmester készített és juttatott el a Főméltóságú Asszony címére. A székely női csizma igazi remekmunka. Díszére válik a csiki kisiparnak.

Budapestre utazott a vármegye egész vezetősége. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Czifra Kálmán vármegyei főispán, dr. Vitéz Nadányi Kálmán alispán, dr. Oswald János főjegyző, dr. Barcsay Károly főügyész, valamint Bölönyi István, a központi járás főszolgabírája, tegnap felutazott Budapestre. A vármegye vezetői és a központi járás főszolgabírája nagyjelentőségű közérdekű ügyekben tárgyalnak az illetékes felsőbb hatóságokkal. Valamennyien csütörtökön érkeznek vissza Nagyváradra.

Az átképző Gyorsírási, gépírási, levelezési és helyesírási tanfolyam vezetősége január 11-én új kurzust nyit.

Jelentkezéseket reggel 8-tól este 7-ig vesz fel a tanfolyam vezetője.

A tanfolyam államvizsgával zárul s 8 hónapig tart. Ez az utolsó tanfolyam.

Cím: Kereskedelmi Csarnok
 Mussolini tér 10.

Hadady László nagyváradai okl. gazda kinevezése. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. földművelésügyi miniszter a m. kir. felügyelői tisztviselői létszámban Hadady László nagyváradai okleveles gazdát, kisegítő munkaeget, gazdasági gyakornokká kinevezte.

BERLINBE UTAZOTT FABRIUS VOLT BUKARESTI NEMET KÖVET. Bukarestből jelenti (MTI): Fabritius volt német követ szombaton Berlinbe utazott. Killinger, az új követ vasárnap érkezett Bukarestbe hivatala átvételére.

Házkutatást tartott a bukaresti rendőrség a szabadkőműves szervezkedés felkutatására. Bukarestből jelenti: (MTI) Hivatalos közlemény szerint a bukaresti rendőrség az elmúlt napokban számos házkutatást tartott, hogy nyomába jusson a Romániában már régebbi idő óta betiltott szabadkőműves páholyok titkos tevékenységének. Mintegy 800 házkutatás volt, köztük Argetoianu volt miniszterelnökénél.

TISZTVISELŐI ERTEKEZLET A VÁROSHÁZÁN. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön délután 5 órakor dr. Soós István polgármester elnökletével tisztviselői értekezlet lesz, amelyen az ügyosztályvezetők beszámolnak azokról a fontos vagy elvi jelentőségű kérdésekről, amelyek ügykezelésük során fölmerültek. A csütörtöki értekezleten az adóhivatal átszervezéséről, az új adók bevezetéséről és a régi váradai adók megszüntetésével kapcsolatos intézkedésekről fognak dönteni.

Továbbra is megőrzi erdélyi jellegét a Helikon. Kolozsvárról jelenti: (MTI) Az Erdélyi Helikon írói közösség tagjai határozatban kimondták, hogy a Helikon továbbra is meg kívánja őrizni erdélyi jellegét és változatlanul folytatni kívánja munkáját híven eddigi kétértizedes munkásságához.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

HETTYEY ARANKA — A SZINMŰVESZETI AKADEMIA TANÁRA. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Hettyey Arankát, a Nemzeti Színház örökös tagját a Szinművészeti Akadémia rendes tanárává kinevezte. Hettyey Arankában, — aki a régi, nagyírú kolozsvári színháznál kezdte egykor színészi pályáját, — kiváló művészi tanerőt nyert az akadémia.

16-án kezdődnek a magyar-szlovák tárgyalások. Pozsonyból jelenti: (Budapesti Tudósító.) A Szlovák Távirati Iroda jelentése szerint a szlovák-magyar kontingens egyezmény megkötését célzó tárgyalások január hó 16-án Pozsonyban kezdődnek. A magyar delegációt Nickl Alfréd meghatalmazott miniszter vezeti.

HÓVIHAROK SPANYOLORSZÁGBAN. Madrid. (NTI): A hóviharak országsszerte igen nagy károkat okoztak, de különösen Kataloniában, ahol a közlekedés teljesen megbénult.

A román határzár következtében csökken a Bulgáriába menekülők száma. Szófiából jelenti: (Budapesti Tudósító.) A romániai események miatt Romániából Bulgáriába menekülő tisztviselők száma az utóbbi időben csökken. Ezt a körülményt a román határzár megszigorításával hozták összefüggésbe. A katonaszökevények azonban ma is nagyszámban szöknek át Bulgáriába. Sokan szöknek el a munkásszólalajkból is. Ezek kivétel nélkül a rossz élemezésre és bánásmódra panaszkodnak. A szökevények nagyrészt, elcsigázott állapotuk miatt a bolgár hatóságok kénytelenek azonnal kórházba szállítani.

A MÁV IGAZGATÓSÁGA az utazóközönség részéről megnyilvánult kívánságoknak eleget téve, úgy intézkedett, hogy a Budapest—Keleti pályaudvarról 20 óra 10 perckor induló és ide 8 óra 33 perckor érkező Nyiregyházán át Désig, illetve Besztercégig közlekedő áramvonalas gyorsvonatokkal mindaddig, amíg a vonat kihasználási lehetősége megengedi Nyiregyháza, Mátészalka, Nagykároly és Zsibó állomásokra, illetve állomásokról is lehessen utazni.

PADRE GAMELLIT SÜLYOS AUTÓBALESET ERTE. Rómából jelenti: Mint a *Corriere della Sera* jelenti, egész Olaszországban nagy megdöbbenést keltett Padre Gamellinek, a világhírű milánói „San Cour” (Szent Sziv) egyetem rektorának autóbalesete. Padre Gamellit Anzola dell'Emilia közelében érte a baleset, utána a bolognai klinikára szállították, ahol jelenleg is fekszik. A jelentések szerint állapota kielégítő és minden remény megvan a javulásra.

Motok Mihály menekült keresztvelele Piskitelepről megérkezett. Jelentkezzen érte a plébániahivatalban, Rákóczi ut 30. szám alatt.

A Kereskedelmi Csarnok közleménye. Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a kereseti adó törvény rendelkezései alapján minden munkaadó alkalmazottairól állandó nyilvántartást köteles vezetni, amelynek egy példányát a városi adóhivatalnál kell benyújtani. Ez a nyilvántartás minden munkaadóra kötelező, még akkor is, ha a fizetések 80 pengő alatt volnának. Bővebb felvilágosítást titkári hivatalunk ad az érdeklődő tagoknak.

STANDARD
 Mussolini tér 11-a.
 Ulmann palota
 Gyermekkoscsik,
 csöbutorok, vas-
 butorok, ágyasodronyok legolcsóbban.
 Telefon: 17.07.

Romániában nacionalizálják a nemzetvédelmi iparvállalatokat. Bukarestből jelenti: (MTI) A román Nemzeti Bankot felhatalmazták, hogy nacionalizálja azokat a vállalatokat, amelyek a nemzetvédelmi ipar keretébe tartoznak.

Megjelent a Shell Autótérkép az új határokkal. A most megjelent új Shell autótérkép, amely Erdély területének nagy részét is magában foglalja, már az új határokat is feltünteti. Az új térkép ötletes hajtogatási rendszerben készült és az utjelzések kívül pontos kilométerezések is fel vannak tüntetve rajta, úgyhogy bármely távolság könnyen és gyorsan leolvasható a térképről, amelynek ára 3 pengő és az összes Shell benzinkutaknál kapható. A közeljövőben Erdélyről külön autótérkép jelenik meg, amelynek ára két pengő lesz.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

KRECSMÁRY EDDA HALÁLA. Nagy gyász érte *Kreosmáry Imrét* és fiatal feleségét, *Donáth Hertát*, akik 16 hónapos kisleányukat, Eddát vesztették el. A kis halott temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. Kreosmáry Imre és felesége gyászában kiterjedt rokonság és baráti kör osztozik.

A 37-es bajtársak disztáborozása. A nagyváradai 37-ik közös gyalogezred tiszti és legénységi kara január 12-én délután 5 órakor tartja az első ünnepélyes disztáborozását a Tűzharcos Szövetség disztermében Nagyváradon, Rákóczi ut 11. alatt.

Hajólakar mulatni,

akkor jöjjön el szombaton,
 január 11-én este 8 órakor a

Timár bálra

a N. M. K. otthon összes
 he.ységeiben.

* **Okleveles tanár** magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít, magyar nyelvi, helyesírási, valamint orosz nyelvi, gyors- és gépírási órákat ad. Beothy Ödön utca 42, kapuval szemben.

VATIKÁNVÁROS TIZ SZÁZALEKKAL EMELI AZ ALKALMAZOTTAK FIZETÉSET. Vatikánvárosból jelenti (MTI): A Vatikánváros közigazgatása elhatározta, hogy 10 százalékkal felemeli az egyházi és világi alkalmazottak fizetését és családi pótlékot ad a nős világi alkalmazottaknak.

A nagy hó és hideg a csiki falvakba kergeti a farkasokat. Csikszereda. Saját tud. Néhány nap óta ürü pelyhetekben esik a hó Csikban és különösen az esti, éjjeli és hajnali órákban nagy hideg van. Ennek következtében a farkasok bemerészkednek a falvak területére is. A napokban Lázár Mihály csikszentgyörgyi igazgatótanítót támadta meg egy hatalmas ordas, amint szánna hazafelé igyekezett. — Szerencsére kéznél volt az igazgató vadászfegyvere és így terítékre került a farkas. Több községből jelentik, hogy a farkasok a nem zárt akolban tartott juhok közül is többet elragadtak.

Földcsuszamlás volt Predappio közelében. Forliból jelenti: (Stefani) Földcsuszamlás következtében Predappio közelében egy bérlő házat a föld eltemette. Hét ember meghalt, — néhány megsebesült. A mentési munkálatok megkezdődtek.

Bevonták a székelyföldi tüzoltó kiképzőkereteket. Kézdivásárhely. Saját tud. A honvédség bevonulásával egy időben a Székelyföldön megjelentek a magyar hivatásos tüzoltók is, akik felszereléseket és kiképzőket hoztak a nagyobb részt tönkrement önkéntes egyesületeknek. Ezek a kiképzőkeretek közel négy hónapig dolgoztak a székely városokban és példás munkájukkal sok új, lelkes önkéntest képeztek ki. Most, karácsony után vonták be ezeket a kiképzőkereteket eredeti állomáshelyeikre s a bucsuzás alkalmával mindenütt nagy elismeréssel, igaz szeretettel emlékeztek meg egy a hivatalos körök, mint a lakosság erről a nagyszerű munkáról, katonás fegyelmezettségről, melyet ezek a keretek tanusítottak.

Csütörtökön indul az APOLLO Filmszínház
 Minden idők legnagyobb, legművésziesebb filmalkotásával

A Notre-Dame-i toronyőr

Charles Laughton lenyűgöző alakításával.
 XIV. Lajos Párisának gra díozus megalmodása Viktor HUGO tükreben. — A film a szépség, művészet, izgalom es alomban kísértő borza mak tobzódása.

A film hosszúságára való tekintettel az előadásokat pontosan kezdjük

Baden Powel halála

Nairobi-ból jelentik: (Reuter) Baden Powell, a cserkészmozgalom megalapítója és vezetője, akinek nemrég már halálhírért költötték, hosszas betegség után meghalt.

Kinevezték az önállósítási tanács tagjait

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. miniszterelnök a nemzeti önállósítási alapról szóló rendelet alapján gróf Bély Kálmán felsőházi tagot, az erdélyrészi gazdasági tanács elnökét, földbirtokost, Rátz Mihály felsőházi tagot, az erdélyrészi gazdasági tanács tagját, építőmestert, dr. Albrecht Dezső országgyűlési képviselőt, ügyvédet és Biró István országgyűlési képviselőt a nemzeti önállósítási tanács tagjává kinevezte.

37.000 kilométeres út után Toulonba érkezett egy francia búvárhajó

Toulonból jelentik (Havas.): A *Benitiers* nevű búvárhajó, amely az Atlanti Óceán 14 hónapig bolyongott, miközben 37 ezer kilométernyi utat tett meg, most visszaérkezett Toulonba, ahol ünnepélyesen fogadták. A búvárhajó Dakarban volt a szeptember 2-iki angol támadás alkalmával és sikerült három torpedót kilőnie a *Resolution* angol hajóra s azt súlyosan megrongálva a harc abbahagyására kényszerítette.

Német cégek érdeklődnek a székely fa után

Csikszerecs. Saját tud. Egyik előbbi híradásunkban közöltük, hogy csupán Csikmegye területén hatmillió pengőn felüli fa vár szállításra és feldolgozásra. A „Csikvármegyei Erdőbirtokosok és Fűrésztelepek Szövetsége” közbenjárására most birodalmi német cégek érdeklődnek a székely fa iránt. Az eddig folytatott tárgyalások biztató kilátással kecsegtetnek. A német faipari megbízottak 250 ezer köbméter fát vásárolnának meg, melyet közvetlen tehervonatokkal — romániai vasúti gőcpontokon át — átrakás nélkül szállítanának el. Az egész Székelyföld lakossága igen nagy érdeklődéssel várja a többmillió forintos faüzlet perfruktálását és reméli, hogy gazdasági téren erősebb fellendülés történik.

Fizetik a nyugdíjakat!

A kifizetések délután fél 5-től 7 óráig történnék

A polgármester tudomására hozza az érdekelteket állami nyugdíjasoknak, — valamint a hadirokkant, hadlővegy és hadiárvaiknak, hogy az 1941. évi január havi nyugdíj illetményük kifizetése a városházán történik az alább felsorolt időben és sorrendben.

Állami nyugdíjasok. (Városháza, földszint 25. szoba): 1941. január 9-én 1—300-ig, 10-én 301—600-ig, 11-én 601—900-ig, 13-án 901-től végig.

Hadirokkantak, özvegyek és árvaik,

(városháza, földszint 23. szoba): 1941. január 9-én 1—300-ig, 10-én 301-től végig.

A nyugdíj kifizetések csakis délután eszközöltek. — mindennap fél 5 és 7 óra között. Kérünk minden nyugdíjast, hogy csakis a meghatározott napon és időben jelentkezzen a fentebb felsorolt helyiségekben, — mert soron kívüli kifizetést nem áll módunkban eszközölni.

Dr. GYAPAY, h. polgármester.

Szigorúan büntetik a munkaadót, aki nem fizeti be az alkalmazotti és külön adókat

Nagyvárad thj. város polgármestere a 783—1941. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Megállapítom, hogy a város területén lakó munkaadók csak igen esakély számban tettek eleget az alkalmazotti kereseti adó, különadó és rokkantellátási adó befizetése tárgyában 1940. december havában közzétett felhívásomnak és a számításba vett adóknak csak alig egyötöde folyt be.

A kereseti adóra vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállításának 44. és 45. szakasza értelmében mindazok, akik a törvényes határidőn belül az alkalmazottaktól levont adókat be nem fizetik, vagy az illetményjegyzékbe az alkalmazottak nyilvántartásába valótlán adatokat vezetnek be, pénzbüntetéssel, sőt szabadságvesztéssel is sújthatók.

Ennélfogva nyomatékosan felhívom az érdekelteket figyelmét, hogy az 1940. év december havára esedékes, de még be nem fizetett adókat a legrövidebb időn belül fizessék be a városi adóhivatal pénztáránál, az esetleg tévesen bevezetett adatokat pedig ugyanott helyesbítsék, miután a városi adóhivatal közgei a mai napon megkezdtek a fenti adók befizetésének, valamint a nyilvántartásoknak helyszínen való ellenőrzését és mindazok ellen megindítják az eljárást, akik a fentiekben mulasztást követnek el.

Egyidejűleg ismételt tudomására hozom az érdekelteket, hogy ugy az illetményjegyzéket, mint a nyilvántartást 2—2 példányban kell vezetni és ezekből 1—1 példányt a városi adóhivatalnál be kell szolgáltatni és pedig a nyilvántartást ez év első hónapjában, míg az illetményjegyzéket minden

hónapban a befizetés alkalmával. Ugy a nyilvántartásban, mint az illetményjegyzékben fel kell sorolni azokat is, akik nem esnek e fenti adók alá, miután fizetésük nem éri el a heti 20 pengőt, illetve a havi 80 pengőt. Ezen jegyzékek a munkaadónál 2 éven keresztül megőrzendők.

A fentiekre vonatkozó nyomtatványok a papírkereskedésekben kaphatók. A nyilvántartásnak legalább is a következő adatokat kell tartalmaznia: Sorszám, az alkalmazott neve, születési éve, állandó lakhelye, az alkalmazás közelebbi megjelölése (pl. pénztárnok, raktárnok, könyvelő, stb.) azután az alkalmazott belépésének napját, a kikötött pénzbeli járandóságok összegét, azt, hogy a pénzbeli járandóságok milyen időközben fizetendők ki (pl. hetenként, havonta, stb.), a természetbeni járandóságokat (pl. teljes ellátás, vagy pl. évi 20 q. hazai szén féláron, stb.) azután a kilépés napját, míg az illetményjegyzék a fentiekben kívül magában foglalja az adók befizetésére szolgáló rovatokat is.

Remélem, hogy a fentebb említett büntetések kiszabására nem kerül sor és minden munkaadó teljesíteni fogja törvényben előírt kötelezettségeit. — Egyebekben minden kérdésre készséggel ad felvilágosítást a városi adóhivatal bármelyik tisztviselője.

Nagyvárad, 1941. évi január hó 7-én.

Dr. GYAPAY, h. polgármester.

Jó és olcsó
a Darmol. Beváltja, amíg él.
Nincs vele bajlódás, tea-főzés,
rossz íz. — Jóízű hashajtó a
Már 14 fillért is győztesztárban. **DARMOL**

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 9.

- 6.40 Ébresztő. Torna. Közlemények. Étrend. Hanglemek.
- 10.20 Szemere György elbeszéléseiből.
- 10.45 „A húrok szabadságbarca.” Willant Rezső felolvasása.
- 12.10 Tóth Lajos kamarakórusa.
- 12.55 Szudy Nándorné zongorázik.
- 13.30 Rádió Szalonzenekara.
- 15.20 Rácz Józsi cigányzenekara.
- 16.10 Ifjúsági rádió. „Edison életéről és műveiről beszélgetünk.”
- 17.15 Fodor János, az Opera háza tagja énekel zongorakísérettel.
- 17.45 „Zöldmező az Alföld fellendítésében.”
- 18.15 Illiczky László tánczenekara játszik. (Közvetítés egy szülőből.)
- 19.20 „Bessenyei György.” Irta Jóna Jolán. Rendező Csanády Gy.
- 20.20 Waldbeauer—Kerpely vonosnégys.
- 21.20 „A kibővített szegedi ipari vásár.” Rainer Ferenc, a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara elnökének előadása.
- 21.20 Hanglemek. Gécy Barnabás zenekarának műsorából.
- 22.00 „Mindenkül egy keveset” Közvetítés egy kávéházból. A Butola Ede tánczenekara és a Rajkók zenekara muzsikál.
- 23.25 Hanglemek.

Budapest II.

- 17.15 Ruszin hallgatónknak. 1. „Uj magyar költők.” Dr. Sárkány Oszkár előadása. 2. Eugén Stepat ruszin népdalokat ad elő harmonikán.
- 17.45 Dimitrovics Milán hegedül, zongorakísérettel, a magyar-jugoszláv művészcsere keretében.
- 18.15 Kossuth Lajos házassága. Hegyaljai Kiss Géza előadása.
- 18.45 Angol nyelvtanítás. J. W. Thompson előadása.
- 19.15 Filmdalok és jazz-számok hanglemekről.
- 20.10 Sári Elemér cigányzenekara muzsikál, Vargha Imre énekel. (Közvetítés.)
- 21.10 „Szamárnémeti.” Makay Miklós előadása.

Olaszország lakossága számokban.
Rómából jelentik: Az olasz hivatalos lap beszámol a legújabb olasz népszámlálási adatokról. Eszerint a múlt év november hó 30-án Olaszország lakossága — az anyaország területét érte — 45.033.541 lélek. A növekedés november 1-étől november 30-áig 42.591 ember. A fővárosnak — Rómának — a lakossága december végén hozzávetőleges adatok szerint eléri a 1.364.500 főt.

Korona Mozgó

Telefon: 13-51.
(Sas palota)

Előadások:
5, 7, és 9 órákor.

Walt Disney színes rajzfilm.

Uj film!

Mária két éjszakája

A legérdekesebb témájú magyar film

Uray Tivadar
Greguss Zoltán

Csörtös Gyula

Pataky Jenő
Latabár Kálmán

Csütörtöktől, január 9-ikétől

Uj arc!

Szilágyi Szabó Eszter főszereplésével

SZÍNHÁZ

Nagyvárad polgármestere nyilatkozik a színház ügyében

Színügyi bizottságot állít fel a válság megoldására

A színházi válsággal kapcsolatban a lapokban megjelent cikkekkal kapcsolatban megkérdeztük dr. Soós István polgármestert, aki a következőket válaszolta:

— Tény az, hogy színházi válság van. Ezt a válságot észleltem már hetek óta és tudtam már jóval a cikkek megjelenése előtt. A válság oka azonban több tényezőre vezethető vissza és azt is kijelenthetem, hogy ha „sine ira et studio” nézzük a dolgokat, nem lehet a válságot kizárólag a színház vezetőségét okozni. Mindenesre vannak hibák a színház vezetése körül is, de nemcsak emiatt állott elő a válság.

Az első tünet, amely figyelembe veendő, a *jelentlegi átmeneti év*, mert örvendetes visszatérésünk után, mint minden intézmény, úgy ez is, ezen első átmeneti évében, bizonyos nehézségekkel küzd. Tény az, hogy az a társulat, amit itt talált a bevonuló magyar impérium, semmi tekintetben nem volt megfelelő Nagyvárad kultúrnívójához. A városi katonai parancsnokság is *elsősorban szociális szempontból adott engedélyt az akkori társulatnak a játszásra*. Azután jelentkezett Putnik Bálint fiatal, agilis, Nagyváradon gyökerekkel bíró színész, aki a szintén agilis és jónevű Szathmáry Endre karnaggal vállalkoztak a társulat reorganizálására és kérték a Magyar Párt az engedély kiadását. A Magyar Párt az összes szempontok figyelembevételével *egy évre javasolta* az engedély megadását, tekintetbevéve azt, hogy október hóban már nem lehet egy új szintársulatot kiváló erővel összehozni és tekintetbevéve ismételtén azokat a szociális szempontokat, amik akkor is és ma is fennállottak. Az új társulat, el kell ismerni, egy pár jó erőt szerződött, olyan erőket, akikkel minden objektív színházlátogató meg lehet elégedve. Meg kell állapítanom azonban azt is, hogy *szintársulat prózai előadásokra nincs berendezkedve és ez nagyon is hiányzik*. Az a vád, hogy Nagyvárad közönsége csak az operettet szereti, nem felel meg a valóságnak, mert Nagyvárad elég érett ahhoz és közönsége eléggé fejlett, hogy az igazi kultúrát jelentő jó prózai előadásokban gyönyörködjen. Ez a vád régebben is elhangzott és emlékszem, midőn átjött a kolozsvári Nemzeti Színház kitűnő prózai személyzete és jó prózai előadásokkal egy hétre bevonult a nagyvárad Szigligeti Színházba, zsúfolt előadásokból álló programját. Tehát: *igenis, kell prózai előadás és pedig jó színészekkel és ez esetben a közönség ezt kellőképpen értékeli és méltányolja*. A színházi válság másik oka, a közönség egyrészt és ezt nyíltan meg kell mondanom, főleg a zsidó közönségnek távolmaradása. Ezt semmiféle szempontból nem tudom megérteni és a legnagyobb mértékben elítélem. Az a közönség, amely a mozikat zsúfolva meg tudja töltetni, semmiféle elvi okokra nem hivatkozhat, midőn a színházat nem látogatja. Remélem és elvárom, hogy ez a közönség, amely magyar kulturá-

ban nőtt fel, s amelynek állampolgári kötelessége a magyar kultúrát támogatni, a jövőben megteszi a kötelességét a magyar színházzal szemben. Hogy a krízisen miképpen lehet segíteni, ezt tanulmányozás alá veszem és *a válság megoldása céljából a napokban újból felállítom a színügyi bizottságot*, olyan egyénekből, akik szívükön viselik ennek a városnak a sorsát s akik a magyar kultúráért erkölcsi s anyagi áldozatot hozni készek. A megoldás, szerintem, kétféle, *először*

emelni a színház kultúrnívóját, másodsor helyrebillenteni a színház anyagi helyzetét és a közönséget reábirni a színház látogatására. Remélem, hogy a színügyi bizottsággal együtt megtaláljuk a helyes utat a színház problémájának megoldásához, hogy ezt az átmeneti évet nagyobb válság nélkül megússzuk, mert már az új színházi évre egészen más tervek alapján akarom az állandó nagyvárad magyar színház jövőjét és nívóját biztosítani.

A színházi iroda közleményei:

— **Az ördög nem alszik**, Vaszary Gábor nagyszerű zenés vígjátéka félhelyű előadása csütörtökön este 8 órakor lesz. A jegyek félárban a színház elővételi pénztáránál válthatók.

— **Viktória**, Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével. Pénteken este teljesen új betanulásban, a maga eredeti szépségében mutatja be a színház operett együttese Ábrahám Pálnak, a kiváló szerzőnek világsikerű operettjét a Viktóriát. Ez az operett, amely a román megszállás alatt nem igen kerülhetett színre, most olyan vonzóerővel bír, hogy magyaros szövege, valamint zenéje csak szórakoztathat. A színház igazgatósága különös gondtal hozza színre ezt az operettet, amelynek fényét és sikerét emelni fogja a két vendégművész, Patkós Irma a budapesti Fővárosi Operettszínház primadonnája és v. Molnár Iván, a budapesti Magyar Színház művésznője fellépte. — Patkós Irma ma Magyarország legszebb hangja és legkiválóbb primadonnája. Budapesten legutóbb a Pozsonyi lakodalm nagyoperett főszerepét több mint százszor játszotta tomboló siker mellett. A színházának nagy anyagi áldozatok árán sikerült a kiváló primadonnát három napos vendégjátékra megnyerni, aki a Viktória varadi előadásait csak sikerre viheti. A másik vendég v. Molnár Iván bonvivant, a Magyar Színház tagja. A Viktória többi főszerepeit: Jurik Ica, Komlós Juci, Keleti Aranka, Tanay Emil, Nagy Ferenc, Bihari Zoltán, Felhő Ervin játsszák. Rendező Putnik Bálint, karnagy Szathmáry Endre. — A Viktória pénteken este A. bérletben, szombaton este 8 órakor B. bérletben, vasárnap délután 4 és este 8 órakor lesz a színház műsorán, mindenkor rendez helyárrakkal, a felújító előadás parádés szereposztásában.

— **Rozmaring** — szombaton délután 4 órakor filléres helyárrakkal lesz műsorán. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő. A Rozmaring operett a szezon egyik legnagyobb sikere.

— **Jegyek minden előadásra válthatók a színház pénztáránál.**

Heti műsor:

Csütörtök este 8 órakor félhelyárrakkal: **Az ördög nem alszik**, 3 óras kagacás.

Pénteken este 8 órakor: Patkós Irma a budapesti Fővárosi Operettszínház primadonnájának és v. Molnár

Iván a Magyar Színház bonvivantjának vendégfelléptével: **Viktória**. Rendes helyárrakkal. A bérletben.

Szombat délután 4 órakor filléres helyárrakkal: **Rozmaring**. Operett újdonság. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

Szombat este 8 órakor: **Viktória**. — Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével, rendez helyárrakkal. B. bérletben.

Vasárnap délután 4 órakor: **Viktória**. Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével. Rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 8 órakor: **Viktória**. Patkós Irma és v. Molnár Iván vendégfelléptével. Rendes helyárrakkal.

Hétfő este 8 órakor: **Tokaji aszu**. — Félhelyárrakkal. A bemutató előadás parádés szereposztásában.

Arcáhirdekések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Megnyílt a „**Belvárosi zenede**” tegedü. zongora-, ének-, cselló-, stambóli tanszakkal. Nagy Sándor u. 6. 454

Lakás

Keressék központban modern kétszobás, fürdőszobás lakást. Cím: kiadóba kerek. 452

Kiadó azonnalra egyszobás, fürdőszobás, konyhás lakás. Volt Vajda-Vajvod u. 5. szám. 464

Adás-vétel

Jókarban lévő irásztalt keresünk megvételre. Vegyi és Élelmiszeripari Rt. Mátyás király u. 62. (Telefon 1231. szám.) 467

Friss tengeri moslék

kapható naponként január 5-től, vasarnapól kezdve a

Löblé szeszgyárban.

UJSÁG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különléle

Tanító (ki gimnáziumi magánvizgára előkészít) címét a kiadóba kerek. 466

Elcserelném 750.000 leles házamat Piskl (Simeria) Nagyváradon, Serván. Arvaház utca 5. 465

Ma este kezdődik a kisiparosok számára rendezett ismeretbővítő-tanfolyam

Dr. Cserzy Mihály előadásai az iparüzés feltételeiről

Nagyvárad. Saját tud. Mint már hír adtunk róla, az Ipartestület földszinti nagytermében ma este kezdődik meg az iparosok ismereteinek bővítésére szolgáló tanfolyam. A tanfolyam előadja dr. Cserzy Mihály szegedi kereskedelmi és iparkamarai titkár kéden este érkezett meg Nagyváradra. A ma, szerdán este 7 órakor kezdődő tanfolyamon előbb az iparüzés általános feltételeit ismerteti az előadó, majd átér a természetes jogi személyek iparüzésére, az özvegyek jogaira, a kiskorúak javára történő iparüzésre, a kézművesség ipari jellegére, a képzés megszerzésének általános feltételeire és igazolási módjára, valamint a mestervizsgákra. Holnap, csütörtökön, az iparjogositványok kiállítására illetékes hatóságokról, az ipar gyakorlásáról és a többi fontos iparvosvonatkózasu szervről, intézkedésről, rendeletről lesz szó az előadáson.

A tanfolyam iránt egyébként nagy érdeklődés nyilvánul meg. Eddig mintegy nyolcvan jelentkező. A jelentkezők nagyrésze régi iparosvezető. A tanfolyamra még ma, szerdán este is lehet jelentkezni az Ipartestületben.

Lapunk legközelebbi számában a sorra kerülő előadásokat még ismertetjük.

A mozgóképszínházak műsora

APOLLÓ: A NOTRE DAMEI TORONYOR.

BELVÁROSI: FLORIDAI KALAND.

KORONA: MARIA KÉT ÉJSZAKAJA

Allást keres

Trafikba gyakorlott elárusító ajánlkozik. Fodorné, Kapucinus u. 18. szám. 463

Öskeresztény, mérlegképes főkönyvelő, magyar, német, román nyelvtudással, bank vagy kereskedelmi szakmában elhelyezkedne. Címeket a kiadóba. 461

Mindenes szakácsné ajánlkozik, éves bizonyítvánnyal. — Érdeklődni lehet Hlatky Endre (v. Zöldfa) utca 1. II. emelet, ajtó 8. 462

Hó és sárcipót

gyárilag javítunk

„ELASTICA”

gumiüzem

Szent János utca 32. szám.

Allást nyec

KIFUTÓ fiu azonnal felvétetik; Szt László nyomda R. T., Szilágyi Dezső utca 5.

Fiatl bejáróné felvétetik. Csáky (v. Körös) utca 43.

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda Rt

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.